

**PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
GMINY STAWISKI
NA LATA 2010-2013**

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Ilekroć w niniejszym programie jest mowa o:

- 1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami)
- 2) programie – rozumie się przez to „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Stawiski na lata 2010-2013”
- 3) gminie – rozumie się przez to gminę miejsko-wiejską Stawiski, woj. podlaskie.

2. Program ma na celu:

- 1) włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań Rady Miejskiej w Stawiskach;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań prawnych opieki nad zabytkami;
- 3) rozpoznawanie potrzeb dotyczących podejmowania działań zmierzających do zahamowania procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) eksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych;
- 6) tworzenie warunków współpracy z właścicielami zabytków dla zapewnienia ich opieki.

II. GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek prowadzenie ewidencji zabytków (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568, art. 22 poz. 4 oraz Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1305, art. 8 i 12). W/w *Ustawa* określa rodzaj zabytków nieruchomych podlegających ochronie, bez względu na obecny stan zachowania.

Art. 6. 1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1) zabytki nieruchome będące, w szczególności¹:

a) krajobrazami kulturowymi,

b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,

c) działami architektury i budownictwa,

d) działami budownictwa obronnego,

¹ Podkreślono kategorie zabytków występujące na terenie gminy Stawiski.

e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,

f) cmentarzami,

g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,

h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

Zakres prac nad gminną ewidencją zabytków określa art. 22 Ustawy:

Art. 22. 2. Wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa.

4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

1. Na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami prowadzona jest ewidencja zabytków gminy Stawiski. Ewidencja zabytków prowadzona jest przez Burmistrza Stawisk w formie kart adresowych. Ewidencja obejmuje zabytki nieruchome historyczne oraz zabytki nieruchome archeologiczne (stanowiska archeologiczne) posiadające własną formę terenową. Dla zabytków nieruchomych na kartach adresowych podawane są następujące informacje: lokalizacja zabytku (adres), krótka charakterystyka funkcji oraz wyglądu wraz z dokumentacją fotograficzną.
2. Aktualizacja i uzupełnianie ewidencji zabytków polega na
 - 1) dokonaniu przeglądu w terenie z częstotliwością raz do roku obiektów figurujących w gminnej ewidencji zabytków w celu weryfikacji obiektów pod kątem stanu estetycznego;
 - 2) wykonaniu dokumentacji fotograficznej w razie zmiany stanu zachowania obiektu zabytkowego;
 - 3) uzupełnieniu kart adresowych gminnej ewidencji zabytków o uzyskane w trakcie przeglądu dane merytoryczne i dokumentację fotograficzną;
 - 4) w przypadku czynności wymienionych w pkt 1-3 wskazane jest uczestnictwo przedstawiciela Urzędu Ochrony Zabytków lub innego specjalisty zajmującego się problematyką ochrony dziedzictwa kulturowego.
3. Określenie stanów technicznych obiektów polega na
 - 1) nawiązaniu współpracy z organem nadzoru budowlanego w celu ustalenia stanu technicznego obiektów zinwentaryzowanych w gminnej ewidencji zabytków;
 - 2) naniesieniu wniosków i opinii w sprawie dalszej kwalifikacji obiektów do gminnej ewidencji zabytków;
 - 3) określeniu niezbędnych prac rewitalizacyjnych obiektów, określenie szacunkowej wartości ich przeprowadzenia.

- 4) w przypadku czynności wymienionych w pkt 1-3 wskazane jest uczestnictwo przedstawiciela Urzędu Ochrony Zabytków lub innego specjalisty zajmującego się problematyką ochrony dziedzictwa kulturowego.
4. Bieżąca aktualizacja gminnej ewidencji zabytków polega na
- 1) wprowadzaniu do gminnej ewidencji zabytków zmian wynikających z rozbiórek, modernizacji i remontów obiektów;
 - 2) wprowadzaniu do gminnej ewidencji zabytków zmian dotyczących stosunków własnościowych.

III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE ODNOWY ZABYTKÓW

1. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na odnowę zabytków będących własnością gminy Stawiski.
2. Informowanie innych właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków.
3. Sprawowanie opieki nad dawnymi cmentarzami cywilnymi i wojennymi poprzez usuwanie roślinności zielnej oraz samosiewek drzew, oznakowanie obiektów, upowszechnianie wiedzy na ich temat wśród mieszkańców gminy, zwłaszcza dzieci i młodzieży szkolnej. Zwracanie szczególnej uwagi na obowiązek otaczania opieką miejsc grzebalnych, niezależnie od pochodzenia i wyznania osób tam spoczywających.

IV. OKREŚLENIE ZASAD UDOSTĘPNIANIA ZABYTKÓW W CELACH TURYSTYCZNYCH

1. Ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych zasad udostępniania w celach turystycznych.
2. Oznakowanie obiektów udostępnianych w celach turystycznych.
3. Opracowanie tablic informacyjnych umieszczonych na zewnątrz obiektów, zawierających podstawowe dane historyczne o obiekcie.
4. Upowszechniania wśród mieszkańców prowadzących działalność turystyczną i agroturystyczną zasad włączania obiektów historycznych do oferty turystycznej regionu oraz przygotowywania obiektów zabytkowych na cele turystyczne.

V. EDUKACJA W ZAKRESIE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

1. Włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w jednostkach prowadzonych przez gminę.
2. Publikacja materiałów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w prasie lokalnej, w materiałach promocyjnych oraz na stronie internetowej gminy.

VI. ZAGROŻENIA ORAZ SPOSOBY OCHRONY ZABYTKÓW W ZALEŻNOŚCI OD ZAGROŻENIA

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 212, poz. 2153), powstał Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla gminy Stawiski. Określa on istniejące zagrożenia dla zabytków oraz sposoby ich ochrony.

Gminny program opieki nad zabytkami powinien w szczególności brać pod uwagę wytyczne Planu Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych w celu uniknięcia ewentualnych strat w substancji zabytkowej gminy w różnego typu sytuacjach kryzysowych.

VII. WYKAZ ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH UJĘTYCH W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW GMINY STAWISKI

<i>Lp.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Datowanie</i>	<i>Nr rejestru zabytków</i>
1.	Dzierzbia	aleja kasztanowo-wiązowa w zespole dworsko-folwarcznym	XIX w.	A-181 z 27.07.1981 r.
2.	Karwowo Konotopa	cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej	1915 r.	A-272 z 10.03.1987 r.
3.	Poryte	kościół parafialny p.w. św. Wojciecha	1834-1840 r.	A-53 z 28.04.1980 r.
4.	Poryte	dzwonnica murowana w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Wojciecha	1850 r.	A-53 z 28.04.1980 r.
5.	Poryte	cmentarz parafialny, dawny, obecnie zwany epidemicznym	XVIII w.	A-378 z 29.03.1988 r.
6.	Poryte	cmentarz parafialny, rzymskokatolicki	1844 r., powiększony 1867 r. i 1900 r.	A-369 z 20.04.1988 r.
7.	Romany	kościół parafialny p.w. Nawiedzenia NMP	1859 r.	A-91 z 23.04.1981 r.
8.	Romany	dzwonnica w zespole kościoła parafialnego	1859 r.	A-111 z 25.04.1981 r.
9.	Romany	stara plebania, murowana, w zespole kościoła parafialnego	1860 r.	A-120 z 27.04.1981 r.

10.	Romany	cmentarz przykościelny	XV w.	A-292 z 8.06.1987 r.
11.	Romany	kaplica cmentarna na cmentarzu parafialnym	1840 r.	A-292 z 8.06.1987 r.
12.	Romany	dwór murowany w zespole dworsko- folwarcznym	1843 r.	A-136 z 7.05.1981 r.
13.	Romany	wozownia w zespole dworsko-folwarcznym	koniec XIX w.	A-135 z 7.05.1981 r.
14.	Romany	park w zespole dworsko- folwarcznym	połowa XIX w.	A-135 z 7.05.1981 r.
15.	Stawiski Smolniki	cmentarz rzymskokatolicki	koniec XIX w.	A-329 z 14.09.1987 r.
16.	Stawiski	kościół p.w. św. Antoniego Padewskiego, obecnie parafialny w zespole klasztornym Franciszkanów	1788-1791 r.	A-16 z 06.03.1958 r.
17.	Stawiski	klasztor w zespole klasztornym Franciszkanów (obecnie plebania)	1788-1791 r.	A-17 z 30.04.1958 r.
18.	Stawiski, ul. Łomżyńska 21	budynek główny w zespole poczty	I połowa XX w.	A-290 z 18.06.1987 r.
19.	Stawiski, ul. Łomżyńska 21	oficyna południowa w zespole poczty (dawna wozownia)	I połowa XX w.	A-290 z 18.06.1987 r.
20.	Stawiski, ul. Łomżyńska 21	oficyna północna w zespole poczty (dawna stajnia)	I połowa XX w.	A-290 z 18.06.1987 r.
21.	Stawiski	grodzisko	wczesne średniowiecze	C-33 z dn. 25.10.1968

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Realizacja programu poddana zostanie ocenie Rady Miejskiej w Stawiskach po upływie dwóch lat od jego uchwalenia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
Barbara Rządka